

Om strandauktioner for 200 år siden

af Elly Mardal

Peder de Moldrup til Stamhuset Vestervig Kloster og Ørum, blev som kongelig strandforpagter for Agger, Tølbøl og Rotbøl forstrande stævnet af retten til i et tingsvidne at lade oplyse om, hvad der på hans forstrande fra 13. juni 1783 til 1. juni 1786 løs af havet, uden levende folks medfølgelse er inddrevet.

Stævningen var med lovlig forkyndelse og påskrift forsynet og af retten antaget, efter at ingen efter rettens pårøb havde noget imod samme at erindre.

Derefter fremstod strandfogderne fra Røn og Toft Joseph Christensen og Mår Ovesen, der efter at have hørt lovens edsforklaring aflagde deres ed med oprakte fingre - og efter lovens formaning lovede sandhed at vidne, de forklarede da, at der i den tid på deres strande og distrikter ikke andet løs var inddrevet uden i 1783 en tønne tjære af værdi 4 rigsdaler, 2 mastetræer 10 rigsd., 1 fyr bjælke 2 rigsd. og 18 fyr stolper 2 rigsd. 8 skill.

I 1784 var der 8 stk. rulletræ 2 rigsd., 6 små smalle do 1 rigsd., 2 tdr. tjære 8 rigsd., 1 dobbelt 12/alen og 2 fyr stolper til 4 mark.

I 1785 10 stk. rulletræ 2 rigsd. 2 mark.

Dernæst var det strandfogderne Søren Thøgersen Lau og Christen Poulsen Grøn fra Øster og Vester Agger forstrande - der efter den aflagte ed om sandheden oplyste at:

I året 1783 inddrev på deres strande løs af havet 2 fyr stolper, 2 mastetræer og 1 fyrbjælke til 15 rigsd. 2 mark, og nok en fyrbjælke til 1 rigsd.

Samme år inddrev i september måned et skibsvrag, som må regnes med i nævnte år; der blev bjerget 3 tylter og 8 stk. lange fjæl af fyr, samt 6 tylter kortere do, der alt sammen blev solgt på stranden, og hans Majestæts toldrettigheder af de købende er betalt, desuden indkom samme år 18 stk. fyr stolper 3 rigsd., 1 liden spintræ 8 skill.

I 1784 indkom der 8 stk. fyr stolper 1 rigsd. 2 mark, 2 stk. kufferter 1 mark 8 skilling, 5 tdr. tjære 20 rigsd., 1 liden spintræ og 3 dobbelt 12/alen 1 rigsd., 1 tdr. tran 8 rigsd.

I 1785 1 fyr stolpe 1 mark, 3 stk. fyr bjælker 3 rigsd., 17 stk. rulletræ 4 rigsd. 1 mark og 8 skilling.

I 1786 indtil 1. juni 12 fyr stolper 2 rigsd., 1 fyr bjælke 1 rigsd., 1 fyr træ 1 mark, 2 stk. rulletræ 2 mark.

Strandfogederne fra Sønder og Nørre Ålum, Mår Christensen Bolm og Jens Andersen Danmand forklarede: at foruden de levende folk, der blev bjerget, inddrev der løs fra havet i 1783 1 mastetræ 26 alen lang 5 rigsd., 1 spintræ 1 mark 8 skilling, 8 fyr stolper 2 rigsd.

I 1784 2 stk. 16/alen 3 mark, 2 fyr stolper, 2 råltræer 1 rigsd., 2 fyr stolper 3 mark, 2 stk. 16/alen 2 mark, 1 td. tjære 4 rigsd.

I 1785 kom der intet ind fra havet, kun hvad levende folk medbragte.

I 1786 indtil 1. juni blev det til 15 fyr stolper, 1 egebjælke 12/alen lang 5 rigsdaler.

Strandfoged Jens Jensen Bjerre af Tølbøl by, Lodbjerg sogn meldte, at der i de tre år intet løst er inddrevet fra havet, kun levende folk.

På Tølbøl strand i 1786 indtil nu 5 fyr stolper 10/alen lange 1 rigsd. 1 mark 8 skilling, 15 stk. 8/alen 3 rigsd. 4 mark 8 skilling, 1 fyr bjælke 19/alen 2 rigsd., 6 stk. rulletræ 1 rigsd.

For Rotbøl strand var det strandfogderne Niels Knudsen og Thomas Spails. De udeblev dog i første omgang, hvorefter de på ny blev indkaldt til 6. november 1786. For denne forseelse måtte de nu indbetale i mulkt 1 rigsdaler.

I juli måned 1785 var der inddrevet 2 stk. grantræer af anseende Poll-holter 20/alen lange 11 tommer tykke, og i oktober 1784 inddrev for Rotbøl strand 5 stk. rulle træer, og i januar 1786 20 stk. rundholter.